ECLI:LV:AT:2017:1122.C32276216.2.L

SPC–22/2017

Civillietu departaments

Latvijas Republikas Augstākā tiesa
LĒMUMS
Rīgā 2017.gada 22.novembrī

Augstākās tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis referents Valerijs Maksimovs,
tiesnesis Normunds Salenieks,
tiesnese Marika Senkāne

izskatīja rakstveida procesā Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta virsprokurora protestu par Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2016.gada 25.augusta lēmumu, ar kuru noraidīta Valsts ieņēmuma dienesta sūdzība par maksātnespējīgās AS „Krāsainie lējumi" administratores 2016.gada 5.jūlija lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2014.gada 13.februāra spriedumu pasludināts AS „Krāsainie lējumi" maksātnespējas process, par sabiedrības administratori iecelta Jevgēnija Tokmačova.

[2] Valsts ieņēmuma dienests (turpmāk – VID) maksātnespējīgās AS (turpmāk – MAS) „Krāsainie lējumi" administratorei 2014.gada 26.martā pieteica nenodrošinātā kreditora prasījumu par summu 1 252 448,13 EUR, kurš sastāvēja no kārtējiem nodokļu maksājumiem, kurus nodokļu maksātājs pats aprēķinājis un deklarējis VID. Ar MAS „Krāsainie lējumi" administratores lēmumu prasījums atzīts un iekļauts kreditoru prasījuma reģistrā.

[3] VID MAS „Krāsainie lējumi" administratorei 2016.gada 3.jūnijā pieteica precizēto kreditora prasījumu Nr. 30.5-4.4.2/74195, lūdzot atzīt VID kreditora prasījumu papildus 2 044 811,84 EUR apmērā.
Kreditora prasījums pamatots ar VID Nodokļu kontroles pārvaldes Lielo nodokļu maksātāju pirmās audita daļas audita pārskatu Nr. 30.2-23.13/27726, kas iesākts 2014.gada 15.aprīlī un pabeigts 2016.gada 18.maijā, par ko VID 2016.gada 18.maijā pieņēma lēmumu Nr. 30.2-23.13/27727.

[5] Ar administratores 2016.gada 5.jūlija lēmumu Nr. 126-2/KL2016KP VID nenodrošinātā kreditora prasījums papildus 2 044 811, 84 EUR apmērā nav atzīts.
Lēmumā norādīts, ka VID 2016.gada 18.maija lēmums Nr. 30.2-23.13/27727 nav stājies spēkā, jo MAS „Krāsainie lējumi" to apstrīdējusi VID ģenerāldirektoram un galīgais lēmums lietā nav pieņemts.

[6] Ar VID ģenerāldirektora pienākumu izpildītāja 2016.gada 20.jūlija lēmumu atstāts negrozīts VID Nodokļu kontroles pārvaldes Lielo nodokļu maksātāju audita daļas 2016.gada 18.maija lēmums Nr. 30.2-23.13/27727.

[7] Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā 2016.gada 20.jūlijā VID iesniedza sūdzību par MAS „Krāsainie lējumi" administratores 2016.gada 5.jūlija lēmumu Nr. 126-2/KL2016KP.
Sūdzībā norādīti šādi argumenti.
[7.1] No 2014.gada 15.aprīļa līdz 2016.gada 18.maijam tika veikts komplekss AS „Krāsainie lējumi" nodokļu audits par laiku no 2012.gada janvāra līdz 2014.gada janvārim, kā rezultātā 2016.gada 18.maijā VID Nodokļu kontroles pārvaldes Lielo nodokļu maksātāju audita daļa pieņēma lēmumu Nr. 30.2-23.13/27727 par AS „Krāsainie lējumi" nodokļu audita rezultātiem. Saskaņā ar minēto lēmumu AS „Krāsainie lējumi" papildus tika aprēķināts uzņēmumu ienākuma nodoklis 952 373,63 EUR, soda nauda 571424,18 EUR un nokavējuma nauda 105 237,29 EUR, iekšzemē iekasētais pievienotās vērtības nodoklis 2630,38 EUR, soda nauda 173 036,78 EUR un nokavējuma nauda 47,35 EUR, kā arī noteikts nepamatoti palielinātais no budžeta atmaksājamais iekšzemē iekasētais pievienotās vērtības nodoklis 286 641,05 EUR atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 32.panta astotās daļas noteikumiem.
Nepiekrītot VID Nodokļu kontroles pārvaldes Lielo nodokļu maksātāju audita daļas 2016.gada 18.maija lēmumam Nr. 30.2-23.13/27727, MAS „Krāsainie lējumi" administratore iesniedza sūdzību VID ģenerāldirektoram. MAS „Krāsainie lējumi" administratore uzskata, ka ar VID 2016.gada 18.maija lēmumu Nr. 30.2-23.13/27727 noteiktie papildu maksājumi nav uzskatāmi par nodokļu parādu un audita rezultātā izdarītie secinājumi nevar ietekmēt VID kreditora prasījumu MAS „Krāsainie lējumi" maksātnespējas procesā.
[7.2] Atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 2.panta trešajai daļai un 15.panta pirmajai daļai nodokļu samaksas pienākums noteiktajā apmērā izriet no likuma un gulstas uz nodokļu maksātāju, kuram pašam būtu pareizi jāaprēķina nodokļi un tie jāiemaksā valsts un pašvaldības budžetā. Savukārt saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 18.panta pirmās daļas 10.punktu un 23.panta pirmo un otro daļu nodokļu administrācija veic

vienīgi nodokļu aprēķināšanas un nomaksas budžetā pareizības kontroli, pieņemot lēmumu par nodokļu revīzijas (audita) veikšanu, ja pārkāpti normatīvie akti. Strīda pastāvēšana par audita rezultātiem neatbrīvo nodokļu maksātāju no pienākuma samaksāt nodokļus. Līdz ar to administratorei nav tiesiska pamata neatzīt nodokļu administrācijas precizēto kreditora prasījumu.

[7.3] Nodokļu administrācijas precizētais kreditora prasījums daļā par veikto nodokļu auditu (par periodu pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas) tika pieteikts nekavējoties, ievērojot Maksātnespējas likuma 73.panta pirmajā daļā minēto termiņu - mēneša laikā, kad nodokļu administrācijai radās pamats minēto prasījumu pieteikt, proti, pēc tam, kad 2016.gada 23.maijā parādniekam tika paziņots par nodokļu administrācijas pieņemto lēmumu Nr. 30.2-23.13/27727.

[8] Izskatījusi VID sūdzību par MAS „Krāsainie lējumi" administratores 2016.gada 5.jūlija lēmumu Nr. 126-2/KL2016KP, Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa ar 2016.gada 25.augusta lēmumu sūdzību noraidīja.

Lēmums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[8.1] Ieraksts maksātnespējas reģistrā par AS „Krāsainie lējumi" maksātnespējas procesa pasludināšanu ir izdarīts 2014.gada 26.februārī, tādējādi saskaņā ar Maksātnespējas likuma 73.panta otro daļu AS „Krāsainie lējumi" kreditori savus prasījumus administratorei varēja iesniegt ne vēlāk kā 2014.gada 26.augustā.

VID 2016.gada 3.jūnija precizētais kreditora prasījums iesniegts, nokavējot Maksātnespējas likuma 73.panta otrajā daļā noteikto galīgo kreditoru prasījumu iesniegšanas termiņu par vienu gadu un deviņiem mēnešiem.

Lēmums kā nepārsūdzams stājies likumīgā spēkā.

[9] Par lēmumu Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta virsprokurors iesniedzis protestu, lūdzot lēmumu atcelt un sūdzību nodot jaunai izskatīšanai tai pašai tiesai citā sastāvā.

Protestā norādīti šādi argumenti.

[9.1] VID precizētais kreditora prasījums pamatots ar VID ģenerāldirektores pilnvarotās VID Nodokļu kontroles pārvaldes Lielo nodokļu maksātāju pirmās audita daļas galvenās nodokļu inspektores 2016.gada 18.maija lēmumu Nr. 30.2-23.13/27727 un VID Nodokļu kontroles pārvaldes Lielo nodokļu maksātāju pirmās audita daļas audita pārskatu Nr. 30.2-23.13/27726.

VID pienākums piedzīt bezstrīdus kārtībā termiņā nesamaksātos nodokļus, nokavējuma naudas, soda naudas un citus valsts noteiktos maksājumus izriet no likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 2.panta 1.punkta, likuma „Par nodokļiem un nodevām" 18.panta pirmās daļas 10., 11.punkta, 23.panta pirmās un otrās daļas un 26.panta. Izpildot minēto pienākumu, nodokļu administrācija veica kompleksu MAS „Krāsainie lējumi" pievienotās vērtības nodokļa auditu un uzņēmumu ienākuma nodokļa auditu, kā rezultātā pieņemts lēmums, ar ko pamatots VID precizētais kreditora prasījums.

[9.2] Atbilstoši Maksātnespējas likuma 75.panta astotajai daļai, ja administratora rīcībā nonāk jaunatklāti apstākļi vai dokumenti par kreditora prasījumu, par kuru jau ir pieņemts lēmums, administrators šo lēmumu ir tiesīgs grozīt vai atcelt, bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad šajā likumā noteiktajā kārtībā sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns.

VID 2014.gada 26.martā pieteiktais nenodrošinātā kreditora prasījums par summu 1 252 448,13 EUR atzīts pilnā apmērā un tas iekļauts kreditoru prasījumu reģistrā.

Lietā nav strīda, ka MAS „Krāsainie lējumi" maksātnespējas procesā nav sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns.

Tiesa, nevērtējot VID precizētā kreditora prasījuma attiecināmību uz sākotnējo prasījumu, kas iekļauts kreditoru prasījuma reģistrā, kā arī tā atbilstību Maksātnespējas likuma 75.panta astotajā daļā izvirzītajām prasībām, pārkāpusi Civilprocesa likuma 8.panta pirmās daļas prasību par lietas apstākļu noskaidrošanu.

[10] MAS „Krāsainie lējumi" administratore iesniedza paskaidrojumus, norādot, ka protests nav pamatots.

Motīvu daļa

[11] Pārbaudījusi lietas materiālus un apsvērusi protestā norādītos argumentus, Augstākā tiesa atzīst, ka lēmums atceļams un sūdzība nododama jaunai izskatīšanai.

[11.1] Pārsūdzētajā Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2016.gada 25.augusta lēmumā kā pamats VID sūdzības noraidīšanai minēta Maksātnespējas likuma 73.panta otrā daļa, kas noteic, ka, ja kreditors nokavējis šā panta pirmajā daļā minēto prasījumu iesniegšanas termiņu, viņš savu prasījumu pret parādnieku var iesniegt termiņā, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad šajā likumā noteiktajā kārtībā sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns. Pēc šā termiņa iestājas noilgums, līdz ar to kreditors zaudē kreditora statusu un savas prasījuma tiesības pret parādnieku.

Augstākā tiesa atzīst, ka minētais secinājums neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem.

Lietā konstatēts, ka VID 2014.gada 26.martā pieteica MAS „Krāsainie lējumi" administratorei nenodrošinātā kreditora prasījumu sakarā ar nodokļu parādu par summu 1 252 448,13 EUR, un minēto prasījumu administratore atzina.

Pēc veiktā audita VID MAS „Krāsainie lējumi" administratorei 2016.gada 3.jūnijā iesniedza precizēto kreditora prasījumu Nr. 30.5-4.4.2/74195, lūdzot atzīt VID nodokļu parāda kreditora prasījumu papildus par 2 044 811,84 EUR.

Tiesa, atzīstot VID 2016.gada 3.jūnija kreditora prasījumu papildinājumu iesniegšanas termiņa nokavējumu, papildinājumus vērtējusi izolēti no jau agrāk atzīta prasījuma.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 75.panta astoto daļu, ja administratora rīcībā nonāk jaunatklāti apstākļi vai dokumenti par kreditora prasījumu, par kuru ir pieņemts lēmums, administrators šo lēmumu ir tiesīgs grozīt vai atcelt, bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad šajā likumā noteiktajā kārtībā sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns. Atceļot sākotnējo lēmumu, administrators pieņem jaunu lēmumu šajā pantā noteiktajā kārtībā, ievērojot šā likuma 73.pantā noteikto kreditoru prasījumu pieteikšanas termiņu.

Lietā nav strīda, ka ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2014.gada 13.februāra spriedumu pasludinātajā AS „Krāsainie lējumi" maksātnespējas procesā nav sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns.

No minētā secināms, ka, izskatot sūdzību un izvērtējot VID kreditora prasījumu pamatus, tiesai vajadzēja konstatēt, vai VID kreditora prasījuma papildinājumi ietilpst Maksātnespējas likuma 75.panta astotās daļas tvērumā. Līdz ar to par pamatotu atzīstams protesta iesniedzēja norādītais arguments, ka tiesa nepareizi piemērojusi Maksātnespējas likuma 73.panta otro daļu, nedodot vērtējumu VID precizētā kreditora prasījuma attiecināmībai uz sākotnējo prasījumu, kas iekļauts kreditoru prasījumu reģistrā, kā arī tā atbilstībai Maksātnespējas likuma 75.panta astotajā daļā izvirzītajām prasībām.

[12] Ievērojot iepriekš minēto, Augstākā tiesa atzīst, ka protests apmierināms.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Augstākā tiesa

n o l ē m a

Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2016.gada 25.augusta lēmumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai.
Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis V.Maksimovs

Tiesnesis N.Salenieks

Tiesnese M.Senkāne